

Microkrediet en handicap

Bron: Action on Disability and Development
Een lokale schrijnwerker aan het werk

Wist u dat microkrediet bijdraagt tot empowerment van mensen met een handicap? In het Zuiden kunnen mensen met een beperkt inkomen dankzij microkrediet het nodige kapitaal vergaren om via een zelfstandige activiteit een inkomen te verwerven. Ook voor mensen met een handicap bieden informele en geïstitutionaliseerde kredietsystemen de mogelijkheid een inkomen uit arbeid te halen. Maar zowel bij mensen met een handicap zelf, bij kredietverstrekkers als bij leden van kredietgroepen bestaat de overtuiging dat microkrediet en handicap niet samen gaan. In deze folder willen we ervoor pleiten personen met een handicap toegang te verlenen tot bestaande systemen van microkrediet.

“Staten die Partij zijn, moeten, alle passende en doeltreffende maatregelen nemen om de gelijke rechten te garanderen van personen met een handicap op eigendom of het erven van vermogen en te waarborgen dat zij hun eigen financiële zaken kunnen behartigen en op voet van gelijkheid toegang hebben tot bankleningen, hypotheken en andere vormen van financiële kredietverstrekking”

(Verdrag voor de rechten van personen met een handicap)

Verdrag voor de rechten van personen met een handicap: oproep aan NGO's !

In december 2006 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het Verdrag voor de rechten van personen met een handicap aan en sinds mei 2008 is het in werking. Dit is het eerste mensenrechtenverdrag van de 21^e eeuw. Voor de eerste maal legt het aan de lidstaten van de VN een bindende regelgeving op rond rechten van personen met een handicap.

Paragraaf 5 van artikel 12 van het Verdrag stelt dat:

“Staten die Partij zijn, moeten alle passende en doeltreffende maatregelen nemen om de gelijke rechten te garanderen van personen met een handicap op eigendom of het erven van vermogen en te waarborgen dat zij hun eigen financiële zaken kunnen behartigen en op voet van gelijkheid toegang hebben tot bankleningen, hypotheek en andere vormen van financiële kredietverstrekking”.

Personen met een handicap moeten dus net als iedereen eigendom kunnen verwerven, hun financiën beheren en leningen, hypotheek en andere vormen van krediet kunnen krijgen bij traditionele banken of alternatieve instanties voor microkrediet. Vooral informele kredietsystemen waar groepen van leners zelf het beheer doen kunnen een krachtig instrument tot sociale integratie zijn. Lidmaatschap van een groep voor microkrediet vermindert de armoede bij personen met een handicap en verhoogt hun sociale status en zelfwaardering.

Wist u dat microkrediet bijdraagt tot empowerment van mensen met een handicap?

In het Zuiden kunnen mensen met een beperkt inkomen dankzij microkrediet het nodige kapitaal vergaren om via een zelfstandige activiteit een inkomen te verwerven. Ook voor mensen met een handicap bieden informele en geïnstitutionaliseerde kredietsystemen de mogelijkheid een inkomen uit arbeid te halen. Maar zowel bij mensen met een handicap zelf, bij kredietverstrekkers als bij leden van kredietgroepen bestaat de overtuiging dat microkrediet en handicap niet samen gaan. In deze folder willen we

ervoor pleiten personen met een handicap toegang te verlenen tot bestaande systemen van microkrediet.

Onze NGO bereikt al personen met een handicap

Ongetwijfeld bereikt u met uw huidige activiteiten al personen met een handicap. Mensen met een handicap maken namelijk deel uit van de gemeenschappen waaraan uw NGO steun verleent. Toch zijn er redenen om aan te nemen dat personen met een handicap niet in dezelfde mate baat hebben bij uw acties.

We verduidelijken dit even met een voorbeeld per type handicap. We benadrukken wel dat iedere persoon met een handicap anders is. Mogelijkheden en beperkingen verschillen sterk volgens de aard en graad van de handicap, de leeftijd en de persoonlijkheid van de betrokkene.

Personen met een fysieke handicap

Mensen met een fysieke handicap hebben vaak problemen om zich te verplaatsen. Dit wordt door hen als een hinderpaal ervaren om deel te nemen aan de bijeenkomsten van basisgroepen die microkrediet ontvangen.

Personen met een auditieve of visuele handicap

Zij kunnen perfect een krediet beheren en verantwoordelijkheid opnemen voor een eigen zaak maar hebben door hun handicap hulp nodig voor het uitvoeren van bepaalde taken. Doven kunnen niet in alle situaties communiceren met klanten of leveranciers. Wie niet goed ziet heeft het moeilijk om producten te beoordelen op visuele aspecten.

Personen met een verstandelijke handicap

Zij hebben zelf doorgaans niet de capaciteit om een zaak te runnen maar hun familieleden kunnen het beheer opnemen. Belangrijk is om hen volgens hun mogelijkheden bij de zaak te betrekken door hen bijvoorbeeld de klanten te laten bedienen.

Kinderen en ouderen met een handicap

Zij behoren zelf niet tot de doelgroep voor microkrediet maar het huishouden waartoe ze behoren komt wel in aanmerking voor een lening. De handicap van een gezinslid is voor microkredietinstellingen zelden een reden om

een lening te weigeren. Bij informele kredietsystemen die werken met groepen waarvan de leden zelf bepalen wie een lening krijgt, komt het vaker voor dat gezinnen van mensen met een handicap worden uitgesloten omdat men bang is dat de lening niet terugbetaald zal worden.

Wat kunt u concreet doen?

I. Maak een correcte inschatting van de situatie van personen met een handicap

Niet iedereen komt in aanmerking voor microkrediet, dus ook niet iedere persoon met een handicap of ieder huishouden met een persoon met een handicap. NGO's en hun partners moeten correct leren inschatten voor wie microkrediet een oplossing biedt en voor wie andere vormen van financiële ondersteuning meer aangewezen zijn, zoals bijvoorbeeld uitkeringen of transfers.

Bij de beoordeling zijn 3 criteria van belang:

1. Beschikt de kandidaat-ontlener over een minimum aan eigen kapitaal? Eventueel kan naast de lening een bijkomend startkapitaal gegeven worden om de opstart te vergemakkelijken.
2. Heeft de kandidaat-ontlener voldoende inzicht in hoe microkredietsystemen functioneren en wat

de voor- en nadelen, plichten en rechten zijn bij het aangaan van een contract? Daarnaast moet de persoon met de handicap of iemand uit zijn omgeving ook de nodige kennis en vaardigheid hebben om een zaak te runnen.

3. Beschikt de kandidaat over een netwerk van contacten met leveranciers, klanten en mensen die ondersteuning kunnen bieden bij het uitbouwen van de zelfstandige activiteit?

Bij het beoordelen van personen met een handicap mogen NGO's en hun partners er niet automatisch vanuit gaan dat personen met een handicap niet kunnen voldoen aan deze criteria. De uitdaging bestaat erin een reële inschatting te maken van de mogelijkheden van personen met een handicap.

Houd daarbij rekening met volgende elementen:

1. Personen met een handicap hebben gemiddeld minder kapitaal dan anderen maar ze kunnen vaak in sterkere mate steunen op hun familie. Uit ervaring blijkt dat het toekennen van soepelere betalingsvoorwaarden aan personen met een handicap af te raden is. Het is niet eerlijk tegenover andere ontleners en het versterkt de idee bij personen met een handicap dat ze uit liefdadigheid altijd recht hebben op een voorkeursbehandeling, ook als dit objectief gezien niet nodig is.
2. Personen met een handicap hebben weinig kennis van microkredietsystemen en weinig commercieel inzicht omdat ze slecht geïnformeerd en laag geschoold zijn. Ook denken ze dat microkrediet niets voor hen is omdat ze door hun handicap geen risico durven nemen. Als ze correct geïnformeerd zijn over microkrediet en zien welke voordelen het heeft opgeleverd voor mensen met een handicap die al in het systeem gestapt zijn, kunnen ze over-

Bron: Action on Disability and Development
Velen baten een winkeltje uit als economische activiteit.

tuigd raken dat ook zij er baat kunnen bij hebben. Organisaties van personen met een handicap hebben als taak hun leden te informeren over de mogelijkheden van microkrediet en hen de basisvaardigheden ervan aan te reiken. Dit kan onder meer via trainingen door specialisten op dit vlak.

3. Mensen met een handicap vallen op in de gemeenschap waardoor iedereen hen kent. Ze kunnen vaak rekenen op verhoogde solidariteit van hun familie en de ruimere gemeenschap. Het komt daarentegen ook voor dat sommige mensen geen klant willen zijn bij personen met een handicap omdat ze vooroordelen hebben. Organisaties van personen kunnen hun leden ondersteunen om een netwerk in de gemeenschap uit te bouwen.

II. Sensibiliseer uw partner: lokale kredietinstellingen en solidariteitsgroepen

Stimuleer uw lokale partners om kredietverlening aan personen met een handicap op te nemen in hun beleid.

Dit kan u doen door:

- Samen met organisaties van personen met een handicap op zoek te gaan naar succesverhalen van economische activiteiten door personen met een handicap en deze bekend te maken bij uw partners.
- De staf van kredietinstellingen en solidariteitsgroepen te vormen om de geschiktheid van personen met een handicap voor microkrediet correct te kunnen inschatten.
- Uw partners in contact te brengen met organisa-

ties van personen met een handicap om individuen en families van personen met een handicap makkelijker te bereiken.

- Extra financiële ondersteuning te geven aan partners die krediet verlenen aan personen met een handicap. Er moet voorzichtig met deze maatregel worden omgesprongen. Partners mogen enkel bijkomende middelen krijgen als tijdelijke stimulans, niet als blijvende voorwaarde om personen met een handicap krediet te verlenen.
- Organisaties van personen met een handicap als partners te kiezen. Deze kunnen dan zelf kredieten verlenen of solidariteitsgroepen opzetten die enkel bestaan uit personen met een handicap en hun families. Omdat organisaties van mensen met een handicap zelden de capaciteit en kennis hebben om microkrediet te beheren is samenwerking met lokale kredietinstellingen aangewezen.
- Kredietgroepen exclusief voor personen met een handicap als secundaire oplossing te zien. Feit is dat solidariteitsgroepen voor personen met een handicap maar rendabel zijn als voldoende mensen met een handicap die in aanmerking komen voor microkrediet in de omgeving wonen. Gemengde groepen van mensen met en zonder handicap zijn in elk geval een betere optie om sociale integratie te bevorderen.

Nuttige bronnen

- Handicap International. Good practices for the economic inclusion of people with disabilities in developing countries: Funding mechanisms for self-employment, 2006. <http://www.handicap-international.org.uk>
- Mersland R. Microcredit for self-employed disabled persons in developing countries, 2005. http://mpira.ub.uni-muenchen.de/2068/01/MPRA_paper_2068.pdf

Welke diensten kan PHOS uw NGO aanbieden?

- Literatuur en contactpersonen met terreinervaring rond handicap en microkrediet.
- Advisering voor het handicap-gevoeliger maken van het organisatiebeleid rond microkrediet.
- Ondersteuning bij het uitwerken van vormingsmateriaal naar medewerkers uw NGO en/of de partners toe.
- Bemiddeling in functie van samenwerking met lokale organisaties van mensen met een handicap in de regio waar u actief bent.
- Dienstverlening op maat in onderlinge afspraak.

Contacteer ons vrijblijvend:

PHOS, Tivolistraat 45, bus 3, 1020 Laken | tel: 02/421.24.30

email: secretariaat@phos.be